

Grafiska Sällskapets turnéutställning i Ryssland

■ ULRIKA CHRISTELL

Sankt Petersburg

Grafiska Sällskapets turnéutställning kom till jubileumsåret 2010, som ett improviserat bidrag till Grafiksalongen på Manegen i Sankt Petersburg. Inbjudan förmedlades av Irena Makoveeva som nyss ställt ut i Artist's books-hörnan på Grafiska Sällskapets galleri. Med kort varsel, och sedan fyra medlemmar hade tackat nej av olika skäl, blev det så att styrelsen engagerade sig och skickade sin egen grafik. Irena Makoveeva uppmanade oss att ta med Mattias Fagerholms bilder, som hon menade säkert skulle uppskattas av den ryska publiken. Två paket skickades med posten, men efter fyra veckor hade inget

kommit fram. De hade visserligen passerat Tullen i Moskva men fastnat på Posten i Sankt Petersburg, nästa besked var att de låg i Tullen... Plan B sattes i verket: Sjutton gamla portföljblad, bilder från tidigare års utgivningar som lånats från Grafiska Sällskapets lager, hängdes upp på de väggar vi fått oss tilldelade på Manegen. Först efter sex veckor fick kuratören Alekseeva ut försändelsen, som hon så småningom körde till Moskva där Irena förvarade pappröret och det stora paketet i sin ateljé i väntan på att jag skulle komma och hämta dem. Våra ryska kontakter lovade att de skulle försöka ordna en utställning på något galleri i Moskva, men tiden gick och ingenting hände.

Nizjnij Novgorod

Det var frustrerande, för även om den där kollektionen sammanstälts av en tillfällighet, så var den faktiskt så tekniskt och konstnärligt rikt varierad, ja helt enkelt så väldigt BRA att

det vore en stor synd om den inte alls skulle visas i Ryssland! Jag fick då idén att ta kontakt med Mårten Frankby som är kulturråd på Sveriges ambassad i Moskva. Jag frågade om han kunde ha användning för en utställning som just då bara stod och tog plats i en ateljé i Mosva. Det kunde han lyckligtvis och dessutom ganska omgående, för Ambassaden och Exportrådet planerade Sverigedagarna i Nizjnij Novgorod i juni och grafiken kunde vara en del av programmet på Kulturcentret Rekord, jämte filmvisningar, föredrag och konserter. Pdf-filen med våra sidor i Manegen-katalogen återanvändes tacksamt, för där fanns foton av verken och alla namn och bildtitlar översatta till ryska. Lokal-TV gjorde ett reportage om Sverigedagarna i Nizjnij Novgorod, det finns fortfarande att se på internet.

Vare sig på Manegen eller Rekord var det tal om någon försäljning, men en av konstnärna fick ändå sälja ett grafiskt blad till en privat kund.

Tjeboksary

Utställningen i Nizjnij Novgorod blev mycket uppskattad och Mikhail Kuzmin som har kontakter på Tjuvasjskijs Statliga Konstmuseum i Tjeboksary frågade om de fick låna den över sommaren. Det gick bra, så paketen kördes vidare österut längs med floden Volga. I september var de tillbaka i Moskva och det var dags för mig att komma och hämta dem. Vid besöket på Ambassaden uppstod frågan om inte en del av utställningen kunde vara kvar. Pappröret med de stora bladen lämnade jag gärna, men passade på att ta hem alla bladen i de mindre mapparna.

Tjeljabinsk

Nästa vändning kom under hösten när jag blev bjuden av Ambassaden att resa till Ural för att presentera grafikutställningen under Sverigedagarna i Tjeljabinsk. Eftersom konstnärerna då var reducerade till bara fem män valde styrelsen och jag – denna gång i mer demokratisk ordning – fyra kvinnliga medlemmar som kompletterade herrarna konstnärligt och tekniskt. Chefen för Konstmuseet i Tjeljabinsk ändrade sig dock i sista stund och ville inte ta emot utställningen, utan att ge någon närmare förklaring. Den svenska kulturattachéns avdelning har också rysk personal, så situationen berodde inte på språkförbistring eller kulturkrock. Tålmod och flexibilitet är bra vid kulturutbyte med Ryssland, så de insamlade 25 bladen packades i bagaget som planerat. Det blev också tillfälle att visa dem på Konstmuseet, enkelt utlagda på ett bord under det föredrag/masterklass jag höll tillsammans med intendenten Elena Sjipitsyna. Vi förde ett samtal på ryska och publiken ställde frågor om de svenska konstnärernas utbildningsvägar, utställningsmöjligheter och arbetsvillkor. Varför har så många svenska konstnärer naturen, landskap, djur och växter som motiv i sina bilder? När besökarna hörde om våra kollektivverkstäder, stipendier, bidragssystem och särskilt om konstföreningarna och de stora offentliga inköpen av grafik blev de glatt förundrade och berättade att

efter perestrojkan och 1990-talet finns inga statliga stipendier eller stödsystem för konstnärer. Grafikverkstäderna är privata eller drivs affärsmässigt av olika konstnärsgrepp. Ryska konstnärsförbundet är en jättelik organisation, med många lokala underavdelningar för grafiker, men det har inte längre den makt och de ekonomiska resurser det hade som fackförening i Sovjetunionen. Då gällde att antingen var man med, och var garanterad arbete, ateljé, sociala förmåner och pension, eller så var man inte med, och kunde inte alls verka offentligt som konstnär. Idag gäller att alla konstnärer verkar på en marknad som är fragmenterad, med flera skilda värdehierarkier och en motsättning mellan akademisk konst och samtidskonst. En motsättning råder också mellan den ekonomiska och politiska maktens centrum Moskva respektive Sankt Petersburg och de många stora städerna i provinsen.

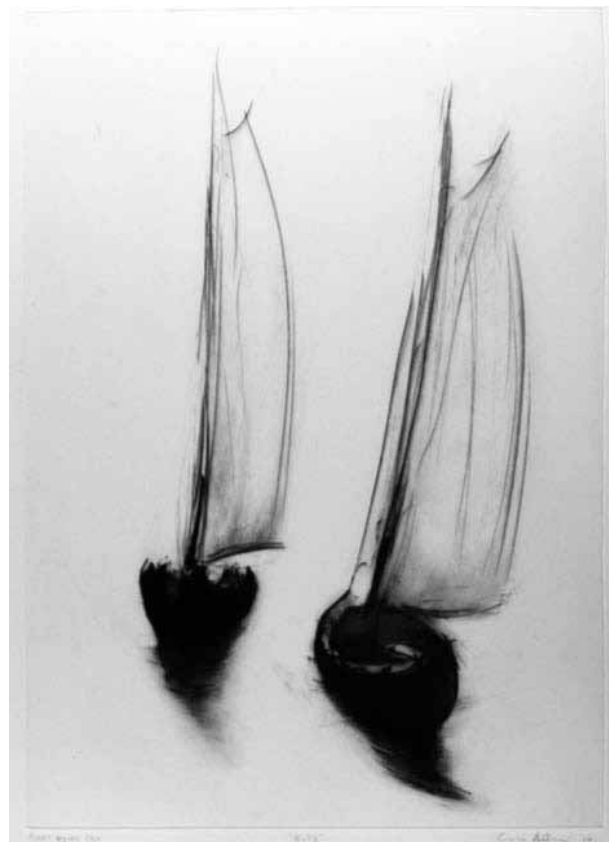
Novosibirsk

Novosibirsk är Rysslands tredje största stad och centralort i Sibirien. Dit styrde Ambassaden och Exportrådet ännu ett sverigefrämjande arrangemang. Den här gången blev Jöran Österman inbjuden att inviga utställningen och hålla ett föredrag om sin konst. Han blev intervjuad av två TV-kanaler och en recension av utställningen publicerades. Reportrarna och skribenten framhävde den skandinaviska strävan efter enkel-

het, linjernas fulländning, enkelt och smakfullt. ”De utställda arbetena är mycket olika med ett brett spektrum av tekniker. Här skildras naturen, havslandskap, surrealistiska fantasier, porträtt av kända statsmän ur den svenska historien.” På Statliga Konstmuseet är personalen vana vid grafik och intresserade av nya tekniker eftersom man sedan 1999 arrangerar en av de största ryska grafikbiennalerna ”International Triennial of Contemporary Graphic Arts in Novosibirsk”. Också här gillade publiken vad som bjöds, så utställningen fick hänga kvar över sommaren.

Moskva

Grafikutställningen förvaras nu på Sveriges ambassad i Moskva. Några fler visningar är inte planerade, så innan sommaren kommer paketen tillbaka till galleriet i Stockholm.

DELTAGANDE KONSTNÄRER

Utställning 1 KG Nilson, Urban Engström, Jöran Österman, Mattias Fagerholm, Chennet Juhlin, Ulrika Christell, Mia MalmLöf, Eva Lindgren, Ulrika Thorén.

Utställning 2 KG Nilson, Urban Engström, Jöran Österman, Mattias Fagerholm, Chennet Juhlin, Ulrika Christell, Lisa Andrén, Lea Ahmed Jussilainen, Cecilia Enberg, Alexandra Kern.

Gamla portföljblad Karin Bengtsson, Mattias Fagerholm, Sixten Haage, Curt Hamne, Lars Hoffsten, Eva Holmér Edling, Sven-Ingvar Johansson, Jan Laggar, Lisa Larsson Sundling, Cia Ogenmark, Leif Olausson, Ursula Schütz, Mats Svensson, Mikael Wahrby, Ulla Wennberg, Gunilla Widholm, Lars Östling.

TV-REPORTAGE

Nizjnij Novgorod juni 2011 – nntv.nnov.ru/?id=48111

Tjeljabinsk november 2011 – www.ve-trc.ru/css_news.pl?id=53968

Novosibirsk april 2012 – video.tcm10.ru/?v=201204271930swedes

Novosibirsk april 2012 – nsknews.info/news/122637

RECENSION Novosibirsk maj 2012 – academ.info/news/20526

” Det är sant som någon sa:
Ryssland är landet där ingenting
funkar, men allting går att fixa!

Grafikverkstaden LITO i Moskva

”LITO Grafikverkstad och galleri i Moskva”erbjuder Grafiska Sällskapet medlemmar ett program för Artist-in-residence.

■ ULRIKA CHRISTELL

Här nedan följer en kortfattad information. De som är intresserade av ett utbyte kan själva ta kontakt med föreståndaren Ekaterina Smirnova och diskutera villkoren närmare. Styrelsens kontaktperson är Amalia Årfelt.

Grafikverkstan LITO i Moskva erbjuder:

- * Arbetsvistelse för en period av två veckor.
- * Kostnaden är 30 Euro/dag för dem som arbetar tillsammans med en tryckare.
- * Den som själv är ”master” betalar bara för papper och färg.
- * Gratis övernattningsrum för en- två personer.
- * Utställning i verkstadens visningsrum.
- * Möten med konstnärskollegor och besök i privata ateljéer och verkstäder.
- * Hjälp att upptäcka Moskvas sevärdheter, museer och gallerier.

Irena Makoveeva, rysk grafiker som ställde ut i Artist’s books-hörnan på Grafiska Sällskapet’s galleri för tre år sen, är medlem och förmedlade kontakten. Verkstan som ligger centralt i Moskva är specialiserad på stenlitografi och har en anställd tryckare. De flesta av medlemmarna kan inte trycka sina bilder själv och det sägs bero på att under Sovjettiden fick konstskoleeleverna inte lära sig att trycka, så att de inte skulle kunna göra egna pengar och dokument. Tro’t den som vill!

Jag besökte LITO i december och såvitt jag kan bedöma har de bra utrustning och stämningen är god. Verkstadens inredning är i den stil som ryssarna kallar Sovjetdizajn, alltså charmigt och litet slitet. Föreståndaren Ekaterina Smirnova jobbar i verkstan fyra dagar i veckan och två dagar som litografilärare på Surikov-institutet, den mest prestigefyllda och akademiskt inriktade konsthögskolan i landet. Hon kan bra engelska.

Övernattningsrummet är bara en bäddsoffa på ett loft utan fönster ovanför fikarummet, men duschen är fräsch. Vill man hellre bo på vandrarhem kostar ett dubbelrum ca 500 kr/natt.

Moskva med förorter är enormt stort med 10-15 miljoner invånare och den lokala sektionen av Ryska Konstnärsförbundet har fler än 6 000 medlemmar. Om man vill resa och uppleva Moskva är det såklart bra att få tips och råd från lokala konstnärer om vilka av stans alla konstmuseer, gallerier och butiker som kan vara intressanta att besöka och inte minst – hur man tar sig fram i vardagen. För det är sant som någon sa: Ryssland är landet där ingenting funkar, men allting går att fixa!

Ekaterina Smirnova, föreståndare och konstnär

Moscow Print Studio and Gallery ”LITO”
3 Verchnaja Maslovka
127 083 MOSCOW

artlito.ru
artlito@yandex.ru